

An aerial photograph of a city street, likely in a European city, showing a mix of old and new buildings, a river, and a street intersection. The image is used as a background for the title slide.

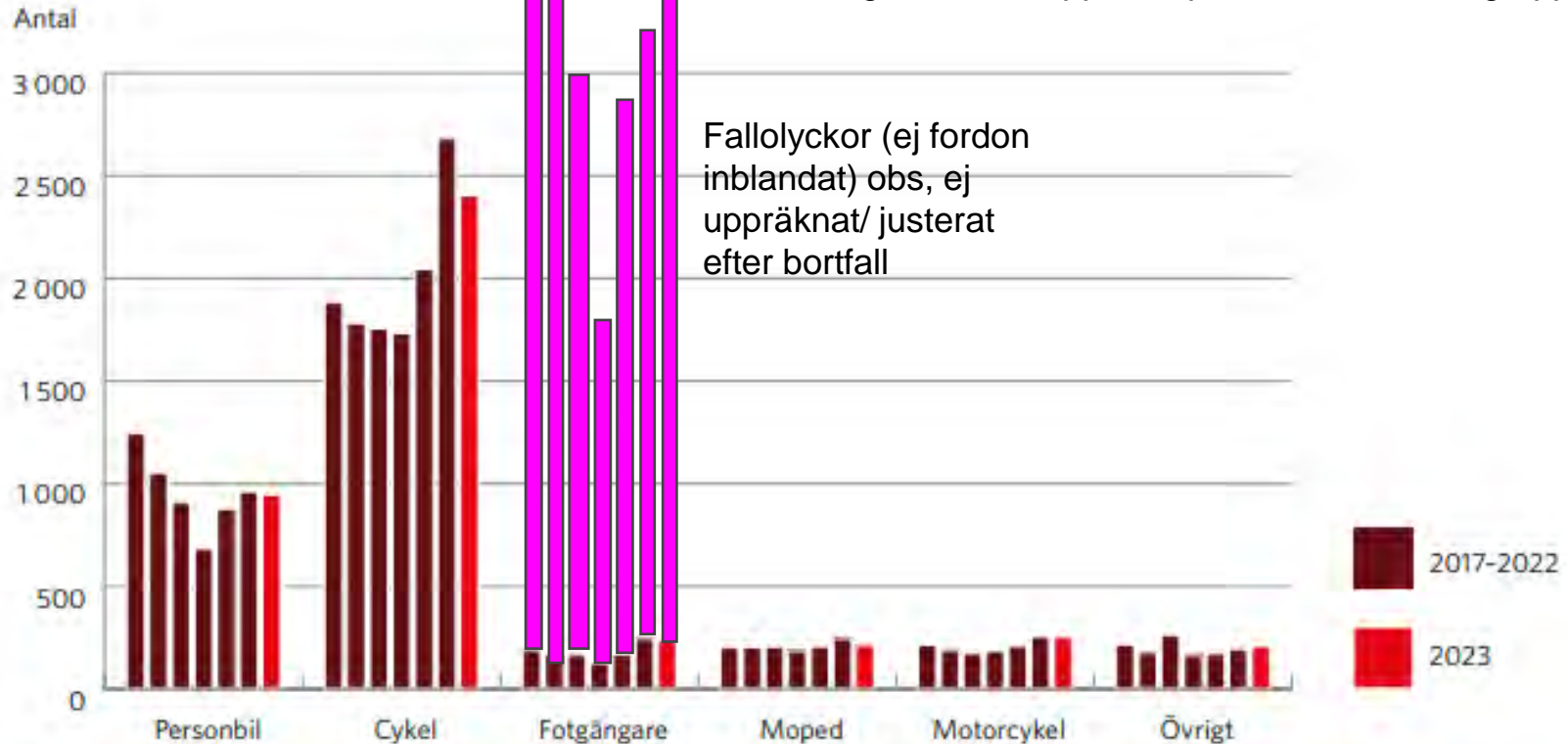
Fotgängares fallolyckor kostnader för halkolyckor och vinterväghållning

Jenny Eriksson

vti

Fotgängare som skadas – är det ett problem?

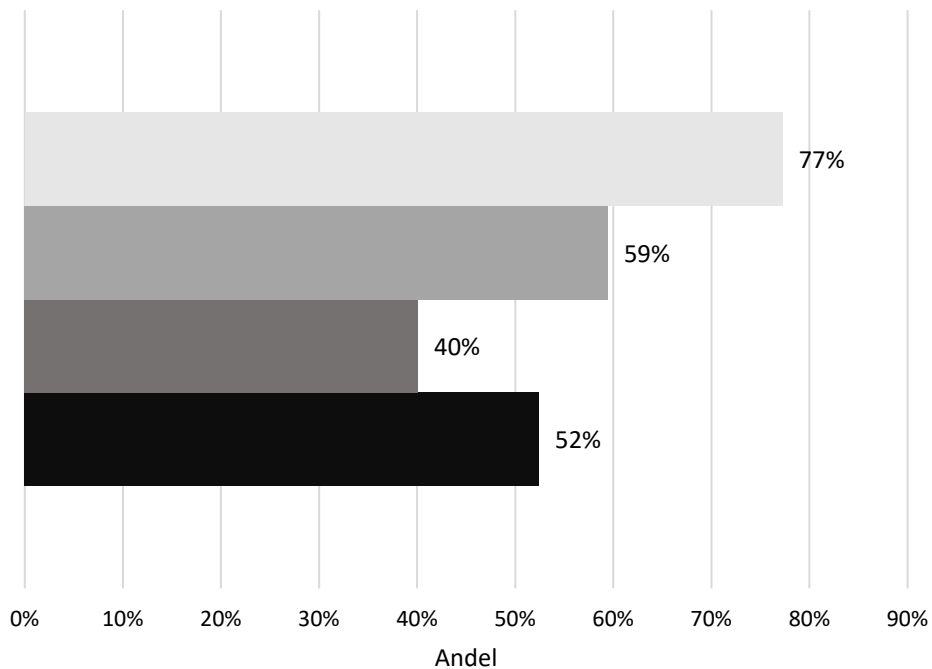
Allvarligt skadade uppdelat per år och trafikantgrupp

Vanligaste orsaken: Halt – snö/is vid fallolycka

- Norrland
- Svealand
- Götaland
- Hela Sverige

Källa: Strada-sammanställning 2014-2019 från Eriksson, m.fl., 2022

ASEK-värdering för fallolyckor

- Analysmetod och samhällsekonomiska kalkylvärden för transportsektorn (TRV)

Kostnad och kostnadsparametrar	År 2017
Fotgängarolycka (fallolycka), singel	
Dödsfall, Riskvärdering	16 305 tkr/person
Dödsfall, Materiella kostnader	88 tkr/person
Skadad, Riskvärdering	3 261 tkr
Skadad, Materiella kostnader	55 tkr/person
Fotgängarolycka singel, med personskada eller dödsfall, kostnad per olycka	3 261 tkr/olycka

Riskvärdering utgår ifrån samhällets nyttoförlust vid uppoffring på grund av fysiskt och psykiskt lidande för skadade i en trafikolycka. (patientenkät, IHE)

Materiella kostnader:
-Kostnader för sjukvård
-Nettoproduktionsbortfall
-Administration
-Skador på fordon och annan egendom.

vti

Skadade i fallolyckor på grund av is/snö

- Ca 6600 per år*

*År 2014-2019, Strada sjukvård, uppräknat efter känt bortfall

Kostnader för fallolyckor pga. is/snö

- Totalt: 21,8 miljarder kronor:
 - Materiella kostnader: 0,4 miljarder kronor (sjukvård, sjukskrivning)
 - Riskvärderingskostnader: 21,4 miljarder kronor (livskvalitet)

Kostnader för vinterdriften

- Baserat på MSB:s (2012) beräkning som innehöll trottoarer, GC-väg, villagator (kommunala, privata och statliga)
- Uppdelning på kostnader efter framkomlighet och skadeförebyggande (50/50)
- 0,3 miljarder kronor (2010-års prisnivå) för skadeförebyggande

Aktör	Åtgärd	Kommentar	Kostnad (miljoner kronor)
Enskilda fastighetsägare	Vinterväghållning	Utöver det statliga och kommunala arbetet med att vinterunderhålla gång- och cykelvägar kan även snöröjning och sandning av trottoarer betraktas som en fallförebyggande åtgärd. Det är framförallt landets fastighetsägare som ansvarar för trottoarerna och det antas finnas 20 000 kilometer trottoarer i Sverige. Fastighetsägarnas kostnader antas vara ett genomsnitt av kommunernas och Trafikverkets genomsnittskostnader. Baserat på detta uppgår kostnaderna för vinterväghållningen av trottoarer till 278 miljoner kronor varav hälften antas kunna hänföras till förebyggande av fallolyckor.	139
Kommuner	Vinterväghållning	Kommunernas kostnader för GC-vägar har uppskattats baserat på uppgifter om kostnaderna för vinterväghållning från en stor kommun i söder (Malmö), en medelstor kommun i mellersta Sverige och en liten kommun i norr (Nördmaling). Kostnaden i dessa kommuner uppgår i genomsnitt till 14 000 kronor per kilometer. Baserat på detta och ett antagande om 15 500 kilometer gång- och cykelvägar kan kommunernas totala kostnader uppskattas till 218 miljoner kronor varav hälften antas kunna hänföras till förebyggande av fallolyckor.	109
Trafikverket	Vinterväghållning	Kostnadsskattningen baseras på vad som bedöms vara ett normalår för Trafikverkets regioner Syd, Mitt och Nord. I skattningen ingår rörliga kostnader som entreprenörernas timersättning och inköp av halkbekämpningsmaterial men även på fasta kostnader för lokaler och beredskapsersättning. Den totala kostnaden för Trafikverkets vinterväghållning uppskattas till 51,8 miljoner kronor varav hälften antas kunna hänföras till förebyggande av fallolyckor.	26
Totalt			274

Kostnader för samhället

Kostnader för fallolyckor pga. is/snö:

21,8 miljarder kronor

2017-års prisnivå

Kostnader för vinterdrift:

0,3–0,6 miljarder kronor (50/50)

2010-års prisnivå

Vinterdriftskostnaden är således
väsentligt lägre än skadekostnaden!

Vad ska vi göra åt detta?

- Kommuner har ett stort ansvar i detta! Även enskilda väghållare. Där sker de flesta fallolyckor.
- Svårt med fördelningspolitik mellan region och kommuner... Kanske starta med att fördela om den kommunala vinterdriften till fotgängarnas fördel?
- Beräkna på vad det kostar för att ge förebyggande vinterdrift.
- Effektsamband, vad är mest effektiv vinterdrift? (Uppvärmda gator/trottoarer)
- Tips! Fotgängarnas förening (FOT) har skrivit fram en idé: <https://www.fot.se/wp-content/uploads/2025/02/Rapport-FOT-dialogplattform-halkolyckor.pdf>

Tack!

- Kontakt: jenny.eriksson@vti.se

Kunskapsöversikt om fotgängare

Fokus på kostnader för vinterväghållning och skadade samt automatiserad räkning

Jenny Eriksson
Anna K. Arvidsson

vti

VTI PM 2024:4
Utgivningsår 2024
vti.se/publikationer

vti